

Histolojide dermal papillalar genişlemiş olup der papül net sınırlı bir infiltrasyon içerir. İnfiltrasyon üzerinde epidermis incelmis ve hiperkeratottiktir.

Edirne'de İki Kız Kardeşte Saptadığımız Şark Çıbanı

Epidermis der papül ve papillaların genişlemesi ve hiperkeratottiktir. İnfiltrasyon büyük çoğunluğu lenosit ve epiteloid hücre infiltrasyonu göstermektedir. Olguların üçte birinde der hücrenin varlığı gözlemlenmiştir. 2. Olguda infiltrat

çinde plazma hücreleri de saptanmıştır. Eisen ve arkadaşları tarafından

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dermatoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi (Yardımcı Doç. Dr.)

Edirne'de histolojik olarak leishmania tropica ve leishmania braziliensis

morfolojik olarak leishmania tropica ve leishmania braziliensis

ÖZET

Şark çıbanı, yurdumuzun güneydoğu anadolu bölgesinde endemik olarak görülmektedir. O bölgeyi ziyaret eden iki kız kardeşte hastalığı tesbit ettik. Hastalığın birinde 4, di-

ğerinde 5 aylık kulucka döneminden sonra ortaya çıkmıştır.

SUMMARY :

ORIENTAL SORE

Endemically, oriental sore usually is seen in the South East Anatolia region of our country. We have observed the disease at two sisters who have traveled to the South-East Anatolia region. In one of two patients the incubation period was four months and in the other sister it was five months.

GİRİŞ :

Şark çıbanı tropikal ve subtropikal bölgelerde görülen bir deri hastalığıdır.

Ülkemizde özellikle güneydoğu illerinde endemik olarak görülmektedir. Hastalığın etkeni leishmania tropica, insan ve diğer memelilerin vücudunda amastigot (kameçsiz), arakonak olan plebotomların vücudunda promastigot (kameçli) olarak bulunur. Amastigotlar 2-4 mikron büyüklüğünde oval veya yuvarlak şekilde polimorf çekirdekli lökositler ve endotel hücreleri içinde kümeler halinde bulunur. Bu hücreler parçalanırsa hücre dışında da görülürler. Giemsa ile sitoplazma soluk mavi, çekirdekler pembe-kırmızı boyanır.

Kliniğimizde rastladığımız şark çıbanı dolayısıyla, klinik olarak bu hastalığı gözden geçirmeyi ve yayınlamayı amaçladık.

OLGU :

N.D. 1980 doğumlu 7 yaşında kız, 13.5.1987 günü polikliniğimize başvuran hastanın şikayeti, alt dudakın sol dış kenarında iki aydır bulunan yaradan.

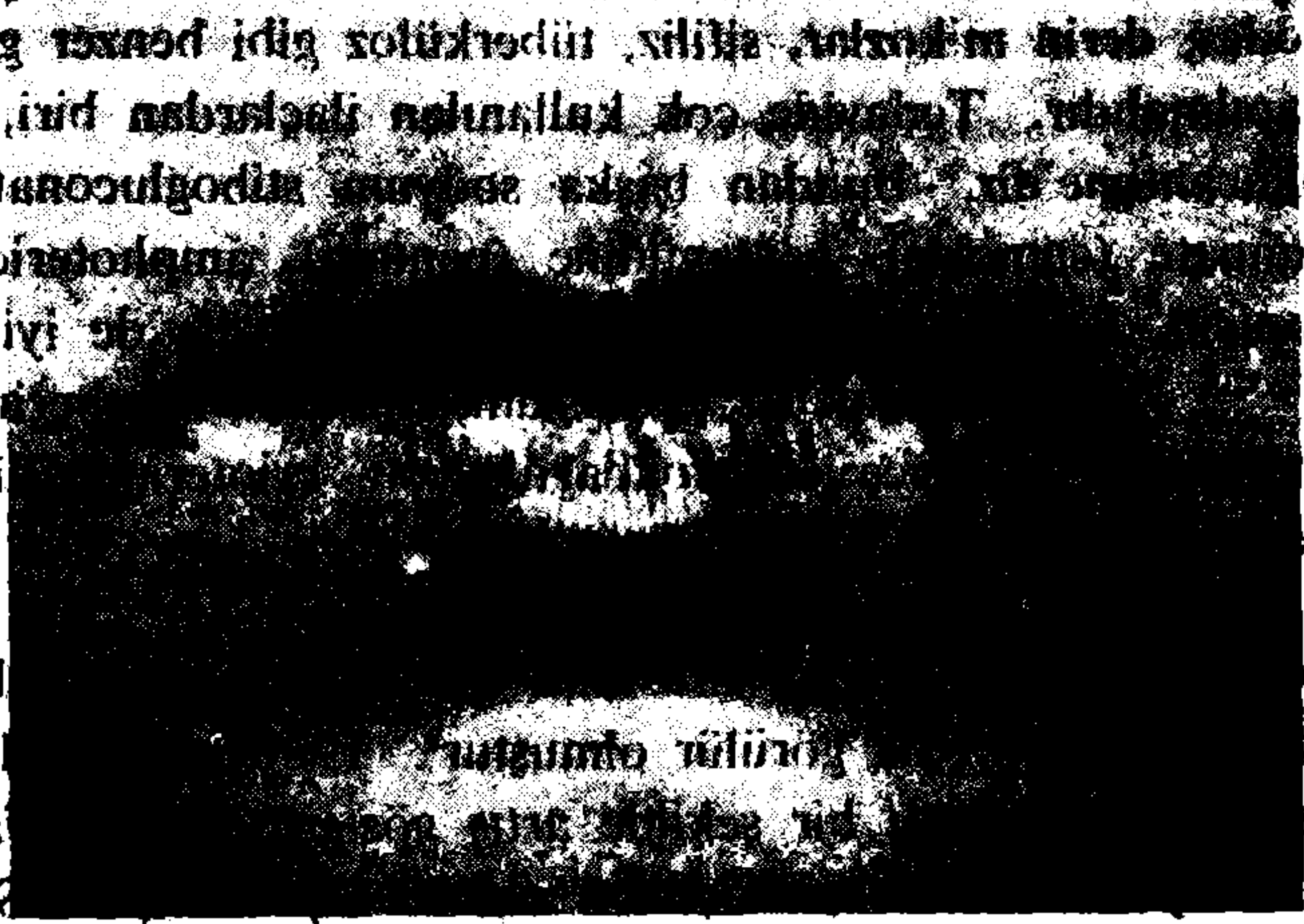
174

173

EDİRNE'DE İKİ KIZ KARDEŞİNİN SARTADIGIMIZ ŞARK ÇIBANI

Bebesinin görevi dolayısıyla 2. benedir. Edirne'de bulunan hastamız şikayeti görülmeden 6 ay önce silisi ile birlikte memleketi olan Urfaya yıllık tatilini geçirmek üzere gitmiş.

Sistem muayeneleri normal bulundu. Dermatolojik muayenede, dudak sol bileğekte 1 cm çapında yuvarlak, deriden kabarık bir lezyon görüldü (Şekil 1).

Şekil 1. Olumuzun dudakındaki lezyon.

Laboratuvar incelemesinde, yanadan yapılan yaymanın Giemsa ile boyanmasında leishmanialar görüldü (T.Ü.T.F. Kl. Bak. ve İnf. Hast. Anabilim Dalı 160). Ayrıca lezyondan yapılan biopsinin histopatolojik incelemesinde, yüzeysel katlı yassı epitel örtmektedir. Epitel altında yoğun infiltrasyon ve geniş alanlarda nekroz, makrofajlar içinde de eozinofilik boyanan yuvarlak parazitler görülmektedir (1441/87, T.Ü.T.F. Patoloji Anabilim Dalı).

Aile fertlerinin araştırılmasında, hastamızın 4 yaşındaki kardeşinin yapılan muayenesinde, sağ orbita dış kenarı üstünde 1 ay önce oluşmuş bulunan 4 mm çaplı, deriden kabarık papüler lezyon tesbit edildi. Daha sonra yapılan yaymada leishmanialar görüldü.

TARTIŞMA :

Şark çibani vücudun açık kısımlarında görülür. 2 haftadan 3 ay kadar değişen bazen daha da uzayan kuluçka devrinden sonra küçük kırmızı bir papül ortaya çıkar. Lezyon tek olmakla beraber, nadiren çok sayıda da olabilir. Papül yavaş yavaş büyüyerek nodül halini alır. Daha sonra ülser olur, ortada bir

krut oluşur. Bu krut kaldırıldığı zaman alt yüzde diken şeklinde çukullar görülür. Buna çivi belirtisi denir. Lezyon 8-12 ayda sikatris bırakarak iyileşir. Daha uzun süre devam eden lezyonlar olduğu gibi, atipik şekiller de vardır. Eski sikatris üzerinde karsinom gelişebilir⁵.

Hastalığın tanısı anamnez, klinik muayene ve lezyonda parazitlerin görülmesi ile konur. Ayırıcı tanı fronkl, bazal hücreli karsinom, keratoakantoma, lupus eritematodes, derin mikozlar, sifiliz, tüberküloz gibi benzer görünüm veren hastalıklarla yapılmalıdır. Tedavide çok kullanılan ilaçlardan biri, bir antimuan bileşiği olan glucantime'dir. Bundan başka sodyum stibogluconat (pentostam), cycloguanil pamoate (camolar), pentamidine (pentam), amphotericin B, metronidazole, rifampicin, ketokonazol ve dapson gibi ilaçlar ile de iyi neticeler bildirilmektedir^{1, 2, 7, 8}. Lokal olarak ta pentostam, atebrin, berberin sulphat gibi ilaçlar uygulanmaktadır. Ayrıca elektrokoagulasyon, krioterapi, süperfisyel radyoterapi, IR kullanılmaktadır^{3, 4, 8}.

Ülkemizde ikinci dünya savaşı sırasında çok artan şark çibani olguları, 1960 tan sonra azalmış, tek tük görülür olmuştur⁹. 1980 sonrasında ise özellikle Urfa ve çevresinde tekrar hızlı bir şekilde artış göstermiştir⁹. Urfa ilinde 1982 yılında 504, 1983 yılında 1741 şark çibani olgusu saptanmıştır. Saylan ve ark. na göre son yıllardaki bu artış, sıtma savaşında kullanılan DDT den toksik etkileri dolayısıyla vazgeçilerek, malatyon kullanılmasına ve bunun etkisinin kısa sürmesine bağlıdır⁶.

Olgularımız, Urfa kökenli bir aileye mensup olmakla birlikte, babanın memuriyeti nedeniyle Urfa dışında, bu arada iki senedir de Edirne'de bulunmaktadır. Sene iznini geçirmek üzere Urfa'ya giden ailede, iki kız kardeşte hastalık ortaya çıkmıştır. Birinde yaklaşık 4 aylık, diğesinde 5 aylık bir kuluçka süresi sonunda lezyon gelişmiştir. Lezyonlara anamnez ve klinik muayene ile şark çibani tanısı konmuş, tanı yayma ile ve biopsi ile doğrulanmıştır.

KAYNAKLAR :

1. Chong H.: Oriental sore. *Int. J. Dermatol.* 25 : 615 — 623, 1986.
2. Dogra J., Lal M. B., Misra S. N.: Dapsone in the treatment of cutaneous leishmaniasis. *Int. J. Dermatol.* 25 : 398 — 400, 1986.
3. Junaid A. J. N.: Treatment of cutaneous leishmaniasis with infrared heat. *Int. J. Dermatol.* 25 : 470 — 472, 1986.
4. Leibovici V., Aram H.: Cryotherapy in acute cutaneous leishmaniasis. *Int. J. Dermatol.* 25 : 473 — 475, 1986.

EDİRNE'DE İKİ KIZ KARDESTE SAPTADIGIMIZ ŞARK ÇIBANI

5. Marchionni A., Turgut K. : Orta Anadoluda görülen şark çibanının intişarı, patojenisi, kliniği ve tedavisi hakkında tecrübeler. Sıh. Mec. 18 : 185 — 264, 1944.
6. Saylan T., Atbaş A. et al. : Şark çibanında, son yılların gözlemleri. Deri Hast ve Frengi Arş. 20 : 47 — 50, 1986.
7. Turgut K., Yıldız G. : Leishmaniose tedavisinde yenilik ve atipik bir vaka. Hascki Tıp Bült. 12 : 140 — 148, 1974.
8. Tüzün Y., Kotogyan A., Saylan T. : Dermatoloji. Anka Ofset, 1985. s. 227 — 234.
9. Unat E. K. : Leishmanialar ve leishmanialı infeksiyonların epidemiyolojisi üzerine. Deri Hast ve Frengi Arş. 5 : 869 — 880, 1968.
10. Unat E. K. : Tıp parazitolojisi. I. Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. yayını, 1982. s. 580 — 604